

Seksuaalisen virittymisen psykodynamiikasta – miten tuhoava seksuaalisuus kehittyy?

Hannu Säävälä
Oikeuspsykiatri, psykoanalyytikko
OYS, psykiatria

Seksuaalirikosten
ehkäisyn mahdollisuudet
Serita-hanke, 26.1.2018

Sisältö

- Johdanto
- Seksuaalisesta virittymisestä
- Seksi ja aggressio
- Seksuaalinen tuhoavuus
- Väkivalta
- Pedofilia
- Sukupolvien kierre
- Johtopäätöksiä

Johdanto

- On hyvä olla perillä seksuaalisen virittymisen luonteesta
- Auttaaksemme meidän pitää ymmärtää potilaitamme ja asiakkaitamme
- Tuoda näkyväksi
- Ymmärtäminen on eri asia kuin tekojen hyväksyminen

Viitekehysesni

- Psykoanalyttinen
- Toisen vahingoittaminen seksuaalisesti on tuomittavaa ja siitä pitää rangaista
- Toisen vahingoittajaa on syytä auttaa, jotta ehkäistään tulevia tekoja
- Tuhoava seksuaalisuus muistuttaa tavallista seksuaalisuutta

Miksi miehen seksi on tuhoavaa?

- Biologia
- Kasvun
psyyykkiset
traumat
- Kulttuuriset
tekijät

Seksuaalisen virittymisen dynamiikasta

Miten
kiihotumme?

Katseen kiihottavat kohteet

- Fetisismi:
seksualisoituneet
ruumiinosat
- Yksilöllinen ja
yhteisöllinen

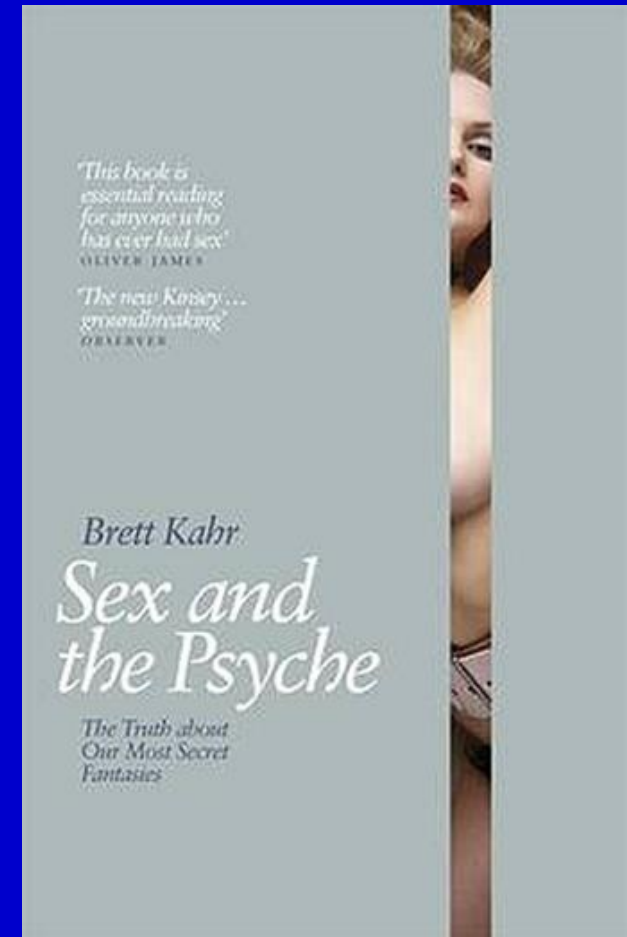

Katseen kiihottavat kohteet

- Fetisismi:
seksualisoituneet
ruumiinosat
- Yksilöllinen ja
yhteisöllinen

Kahr: Fantasiat (Kahr 2007)

- Kysely: 19000, 132 haast.
- Rakastellessa, masturboidessa
- Olemme perverssejä
- Tärkeitä ihmisille, pelottavia
- Riemukkaita, traagisia
- Sisältö: 40% toisen puoliso
  - 1/3 tuntematon
  - 1/3 dominointi, 1/3 alistuminen
  - 1/4 homosekssi
  - 1/4 kaverin kumppani

Kiihottava tarina (Kahr, Stoller, McDougall)

- Huolellinen käsikirjoitus
- Luulottelu itselle, että se on spontaani, itsestään syntynyt ja vaivaton

Pornon yksilöllinen kiihottavuus

(lähde: satunnainen pornosivu netissä)

☐ A-Z Category Index

A

- Accident (467)
- African (5827)
- Amateur (976285)
- Anal (581642)
- Anime (16567)
- Arab (8086)
- Armpit (397)
- Asian (315350)
- Ass (552911)
- Ass lickin (55418)
- Ass to mouth (28414)
- Audition (20594)
- Aunt (744) ...

Fantasioiden säädyttömyys

Minulla on ollut seksuaalifantasioita niin kauan kuin muistan. Ne eivät ...kestä päivänvaloa enkä ikinä voisi kertoa niitä... Haaveilen asioista, joita en oikeasti haluaisi kokea (vai haluaisinko?)... Olenko tuhonnut tulevat sukupuoliset mahdollisuuteni "epäterveillä" kuvitelmillani?"

Nainen (Bergström-Walan&Ivarson, 1994)

Fantasioiden olemus - aggressio

- "Ilman vaaran, vihollisuuden ja kielletyn elementtejä seksistä tulee tylsää"

(Bergström-Walan&Ivarson, 1994)

Psyyken ja kulttuurin kehityksestä

- ❑ Kasvatus ja kulttuurin kehitys pohjautuu sublimoinnin ja symbolisoinnin ideaaleille
- ❑ Psyyken jalostuksen kaksi kohdetta:
  - ❑ Seksuaalisuus
  - ❑ Aggressiivisuus

Ylevän ja matalan taistelu

- ❑ Kulttuuri: hierarkia
  - ❑ Subliimi vs. profaani
- ❑ Ylevä on tavoitteemme
- ❑ Mutta matala kiehtoo
- ❑ Torjutun viettelevyys

Meillä on tarve
määritellä
ylevän eli
normaalin
seksuaalisuuden
rajat

Normopatia – Vain normaali on... normaalia

- Ylevän voimakas tavoittelu
- Pakonomainen pyrkimys olla mukautuva ja normaali (Bollas 1987)
- Jäädä kiinni toisen (yleensä vanhempien) unelmaan tai maailmankuvaan
- Normopaattinen seksi:
  - Puhdas ja jalo
  - Lika ja aggressio häivytetty

Ylevä tuottaa seksuaalista haluttomuutta (Freud 1905, Kalha 2007)

- "Halu on rietasta - se tukehtuu, jos se puetaan pyhäpukuun"
- "Intohimo häviää, jos halu hiotaan korrektiksi"

Matala pitää pintansa

- Vapautuminen ylevän kahleista houkuttaa
- Likainen ja alhainen lumoo
- Inhon ja halun yhteys

Seksi tarvitsee matalaa (Stoller 1985)

- seksissä tulee olla ainakin ripaus likaista, halu säädyttö-
mään on sen käyttövoima
- Seksi on tasapainoilua:
  - performanssi vs. kontakti
välineellisyys vs. rakkaus
- Partneri dehumanisoidaan
kiihottumisen aikaansaamiseksi
  - Märta Tikkanen: "Olet yksin
orgasmin hetkellä"

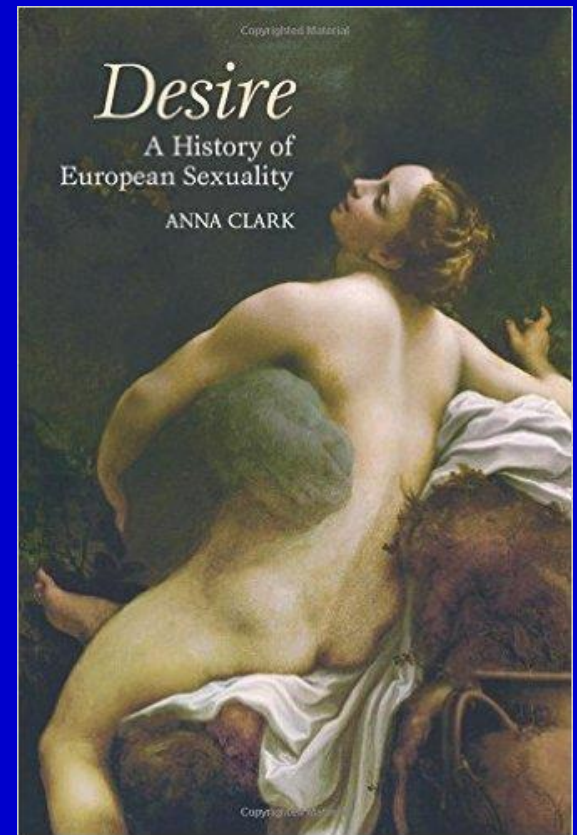
”Jokainen on
seksuaalisesti
... ainakin
vähän
perverssi”

(Freud 1912, Stoller 1985)

Mikä on
eroottisen
virittymisen ja
aggression
suhde?

Seksi ja aggression säätely (Lemma 2015)

- ❑ Aggression säätely on haastavaa
- ❑ Liian vähän – ei nautintoa
- ❑ Liian paljon – toisen vahingoittaminen
- ❑ Kohtaaminen on performanssi

Seksi ja aggressio

”Kiihottumisessa
on aina mukana
myös halua
vahingoittaa
seksikumppania”

(RStoller 1985)

”Seksuaalivietti ja
aggressio ovat
lähellä toisiaan”

(Marshall 1990)

Seksi ja aggressio

“(Sukupuoli)yhdyntä
on usein
vihamielisyyden,
ärtymyksen ja myös
alistamisen ilmaus...”

Andrea Dworkin, 1987

Seksuaalinen virittyminen

- ❑ 10-15% USAn väestöstä harrastanut SM-seksiä (Janus 1993)
- ❑ 50% väestöstä kiihottunut puremisesta (Kinsey ym. 1953)
- ❑ Vaara houkuttaa

Sadomasokismi

- Vapaaehtoista aggression ja alistamisen yhdistämistä seksiin
- SM lisää näiden ihmisten seksuaalista nautintoa
- Potilastapaus: "Matti"

Kantanäky, aggressio ja trauma

- Kantanäky konkreettisena ja kuviteltuna
- Lapsi saattaa tulkita vanhempien seksin väkivallaksi
- "...to a young child it may look like daddy hurting mummy..."

(<http://answers.yahoo.com/question/index?qid=20110405102013AATaEO>
K)

Kiihottumisen psykodynamiikka

- ❑ “Ihmisen seksuaalisuus on synnynnäisesti traumaattista” (McDougall 1996)
- ❑ Tarinat rakentuvat konfliktien ja raskaiden kokemusten pohjalle
- ❑ Psyyke suojautuu erotisoinnalla kivuliaan muiston
- ❑ Syyllisyyden ja häpeän voittaminen
- ❑ Auttaa säilyttämään kontaktin toiseen

Tuhoavat seksuaaliset teot

Tuhoavat ja tavalliset seksuaaliset teot

- ❑ Vapautumisen rajat
- ❑ Tuhoavien ja tavanomaisten tekojen raja liukuva
- ❑ Yhteinen dynamiikka -aste-ero
- ❑ Tuhoavuuden vakavuus vaihtelee

Seksuaalinen tuhoavuus

- ❑ Tekoja, joissa on toisen hyväksikäyttöä tai vahingoittamista
- ❑ vihamielisyys ja aggressio eivät enää hallinnassa
- ❑ Teoilla yritetään ylläpitää psyykkistä tasapainoa
- ❑ Nautinnonhalu talloo vastavuoroisuuden

Raiskaaja

(JIPV, Beech ym. 2006, Groth 1979)

- "Nämä rikoksentekijät muistuttavat tavallisia miehiä enemmän kuin haluaisimme myöntää"

(Marshall, 2001)

- Valta - alistaminen
- Viha – kosto
- Seksuaalinen virittyminen – nautinto

Dynamiikkaa – pelko ja viha

- ❑ Naisen seksuaalisuus on uhka
- ❑ Haavoittuvuus -
Hyökkäys on paras puolustus
- ❑ Itsetunnon ylläpito on mieheyden keskeisiä haasteita – joillakin se karkaa käsistä

Sadistinen raiskaaja

- ❑ Seksuaalinen ja aggressiivinen motiivi
- ❑ Valta, viha ja virittyminen hallitsemattomia
- ❑ Seksuaalinen nautinto fyysisestä ja psyykkisestä kärsimyksestä

Sadistinen tuhoavuus

- Jammu
Siltavuori
- Michael Penttilä
- Nautinto ja
häiriö ovat niin
suuria, että niitä
ei voi työstää
- Eksklusiivisuus?

Lapsen seksuaalinen riisto

Pedofilia ja lapsen seksuaalinen riisto

- ❑ Rikoksentekeijöiden enemmistö ei ole pedofiilejä

(Suomi 1998-9, Ruotsi 1993-7)

- ❑ Olosuhdetekijät ohjaavat
- ❑ Seksuaalisen virittymisen labiilius

Pedofiilinen virittyminen (Stoller 1975)

- ❑ Seksuaalisuuden herättäminen tai herääminen lapsuudessa (tai myöhemmin)
- ❑ Ei aina tekoja
- ❑ Tapausesimerkki: "Veijo"
- ❑ Kiihottuminen tietyn ikäisistä lapsista

Sukupolvien kierre – uhrin kohtalo(1)

- ❑ Jälkikäätisyys – a posteriori
  - ❑ Murrosikä, aikuisena
  - ❑ Auttaja voi pahentaa
  - ❑ Tapausesimerkki: "Jaana"
- ❑ Syyllisyys ja häpeä
- ❑ Viha

Sukupolvien kierre – uhrin kohtalo(2)

- Tunteiden labiilius
- Vireystilan labiilius
- Aggression säätelyn vaikeudet
- Itseinho, itsen vahingoittaminen
- Takaumat
- Virittyminen – altistuu seks. hyväksikäytölle

Sukupolvien kierre – uhrin kohtalo(3)

- ❑ Trauman oirekuva on yksilöllinen
- ❑ Osalla uhreista aggressio hallitsee
- ❑ Jos samalla seksuaalista virittymistä, alttius itse hyväksikäyttää lasta

Tuhoava seksuaalisuus - yhteenveto

- ❑ Seksuaalisessa virittymisessä on aina mukana likaa ja aggressiota
- ❑ Tuhoava seksuaalisuus on aggressiivinen kärjistymä siitä
- ❑ Hallinta rakoilee

Tuhoavuuden kohtaaminen(1)

- ❑ Miten kohdata avoimesti?
  - ❑ Pelko? Viha?
- ❑ Miten sietää ihmisyyden synkeää puoli?
- ❑ Miten löytää ne, joiden kanssa voi työskennellä?

Tuhoavuuden kohtaaminen(2)

- ❑ Virittymistyyli pysyy
- ❑ Teoista on syytä puhua
- ❑ Seksuaalisuuden jännitteisyys on hyvä tuntea
- ❑ On tärkeää ymmärtää tekojen logiikka
- ❑ Kohtaamista voi opetella

